

ПОВАР Олександр Васильович,
старший викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки, Київського інституту Національної гвардії України, підполковник

ЗАДОРЖНИЙ Костянтин Анатолійович,
старший викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки, Київського інституту Національної гвардії України, підполковник

ПОСТІЙНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ – ОСНОВА КОНТРСНАЙПЕРСЬКОЇ БОРОТЬБИ

Основним методом контрснайперської боротьби є розвідки цілей, постійне приховане спостереження. Веде його зазвичай черговий снайпер, спостерігач. При цьому вибирається позиція на висоті яку обов'язково ретельно замаскують, це може бути якесь дерево, пагорб тощо, тому що ворог завжди шукає снайперів, спостерігачів та коректувальників саме в таких місцях.

При веденні спостереження треба чекати розвитку подій. Рано чи пізно блисне скло бінокля і проявиться силует, який спостерігає з того боку в глибині оборони противника. Спостерігач знайшов зручне для спостереження місце і з'явиться там неодноразово. Виникнуть силуети перископів, стереотруби або бусолі ворожих спостерігачів. Все це буде повертатися і давати відблиски від лінз. Подивіться на свій замаскований “кошлатим” чохлом оптичний прилад і постарайтеся виявити такий же на протилежній стороні. Так виявляються спостережні пости противника. Виявлення антен за переднім краєм противника може свідчити про розташування там вузла зв'язку, отже, поруч має бути командний пункт. В одному і тому ж місці можна помітити клуби сірого або чорного диму – це працюють двигуни бронетехніки. Уважним візуальним спостереженням можна виявити дуже багато цікавого і корисного.

Офіцери та командири противника можуть бути і без знаків розрізнення, але ознакою штабів в глибині оборони ворога може послужити постійний прихід-відхід людей, поява військовослужбовців з приладами спостереження, з владною жестикуляцією, прокладення дротових ліній зв'язку тощо.

Сектор спостереження розбивається на зони або смуги за принципом віддаленості від свого переднього краю. Зазвичай ширина цих смуг становить 200-400 метрів. Послідовність спостереження за місцевістю проводиться “човниковим” способом починаючи “від себе”.

Спостереження і візуальна розвідка цілей проводяться вдень і вночі. Поки один снайпер спостерігає, інший прослуховує всі звуки, які може вловити. Прослуховується не тільки “атмосфера”, обов'язково прослуховується земля.

Для цього застромлюється в землю звичайну малу саперну лопату і прикладіть вухо до руків'я. Спочатку теж нічого не почувете. А потім, у міру концентрації уваги, почувете ознаки присутності противника. Земля дуже добре проводить звуки. Можна почути гул моторів і брязкіт гусениць – це рухається бронетехніка. Можна почути глухі удари важким по землі – це щось важке вивантажують з автомашин. Можна почути роботу шансового інструменту при підготовці позицій. Встромляючи лопату – орієнтуючи її площину за різними напрямками і під різними кутами, можна досить точно визначити напрям звуків. Всі звуки, почуті під землею, порівнюються зі звуками, чутними в атмосфері.

За всіма результатами візуального та звукового спостереження проводиться ретельне порівняння з розвідувальною інформацією, яку добули розвідники і спостерігачі. Виявлені цілі наносяться на карту. Отримані розвідувальні дані в послідовності надходження записуються в спеціальний журнал.

Спостереження за нейтральною смугою, переднім краєм противника і його тиловим простором проводиться постійно. У спостереженні, крім штатного спостерігача, беруть участь розвідники, артилерійські коригувальники, безпосередній командир і, зрозуміло, снайпери. Кожен з них має свої завдання, але спостерігають вони обстановку з різних позицій, бачать її в різних ракурсах і тому для загальної користі завжди діляться один з одним результатами спостережень.

Спостерігач повинен обов'язково вивчити карту району своєї відповідальності. Спостереженням виявляються слабкі місця оборони противника. Іноді спостереженням і прослуховуванням виявляється відсутність якого б то не було спостереження з боку противника, розхлябаність його бійців, недбале несення служби, відсутність інженерних робіт, поява на передовій противника цивільних і явно сторонніх осіб. Все це вказує на слабку і непрофесійну організацію оборони противника. Виявлення зміни особового складу противника на позиціях – це важлива інформація для свого командира. Саме в такі моменти атака своїх буде несподіваною, надзвичайно ефективною і з мінімальними втратами.

Переоцінити результати ретельного і постійного спостереження неможливо. Снайпер, спостерігач і розвідники, вимушені постійно спостерігати за специфікою своєї бойової роботи.

Тому поряд з основною діяльністю снайпера йому завжди ставляться завдання по спостереженню. У позиційних бойових діях супутня робота снайперів як спостерігачів відіграє дуже важливу роль. Снайперу ставляться окремі і конкретні завдання по спостереженню в зоні його відповідальності. Незалежно від того, де розташовується позиція снайпера – на передньому краї своїх підрозділів або сірій смузі, - снайпер зобов'язаний вивчати місцевість і виявляти вогневі засоби противника. У кожному разі снайпер (спостерігач) веде журнал спостереження, в якому записує координати і час виявлення того чи іншого об'єкта, події, появи в тих чи інших місцях противника, виконання інженерних та інших робіт. Дрібниць у спостереженні не буває. Із записів

снайперів, розвідників і спостерігачів встановлюють загальну картину бойової обстановки.

Противник завжди прагне атакувати раптово. Снайпер як найбільш тренований спостерігач зобов'язаний вчасно виявити ознаки підготовки противника до атаки і зробити все можливе для зриву або послаблення її снайперським вогнем.

Особливо уважно снайпери повинні спостерігати за обстановкою біля мінних загороджень – своїх і противника, це особливо важливо для визначення початку висування в атаку, коли сапери противника завжди пророблюють проходи в загородженнях.

Ведення постійного спостереження з метою отримання розвідувальних даних про ворога з метою їх подальшого аналізу щодо виявлення вогневих позицій, спостережних постів, маршрутів висування, укриттів та характерних особливостей роботи ворожих снайперів.

Він включає:

аналіз мертвих просторів (визначення траєкторії польоту кулі і лінії стрільби по характеру попадань допомагає визначити безпечні і небезпечні напрямки, місця). Такий аналіз дає можливість визначити вогневі позиції ворожих снайперів, які потім беруться під інтенсивне спостереження;

періодичне фотографування (регулярне фотографування будівель і пагорбів, які найчастіше використовуються снайперами, допомагає виявити незначні зміни, такі як видалені вікна, амбразури (виконані в стінах), переміщені захисні матеріали тощо);

аналіз образу дій (детальна оцінка (розбір)) кожного ворожого снайперського пострілу дозволяє виявити характерні ознаки подальших снайперських атак (час, місце і способи). Такий аналіз дає якнайкращі результати, якщо до процесу вивчення початкових даних залучаються снайпери;

аналіз аерофотознімків та спостереження за місцевістю (виявлення “льожок” снайперів та протоптаних троп, які різко обриваються, що є ознакою снайперської позиції чи спостережного пункту).

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації командирам підрозділів щодо організації контрснайперських заходів на лінії зіткнення ВП 7-01(02-05)03.01(центр оперативних стандартів і методики підготовки ЗСУ спільно з головним управлінням підготовки СЗУ).